

Ex Deo nascimur. Lohengrin

Rudolf Steiner

Esoterní hodina, Mnichov, 30. srpna 1909

Zápis A

V Parsifalovi se poté, co stanul v osamění před Titurelem a měl zážitky, o nichž jsme hovořili, vynořil jistý základní pocit. Vynořil se v něm velmi niterný, hluboký pocit *studu*. Tento pocit studu ho zcela naplnil. Parsifal prošel katarzí a domníval se, že je nyní tak dobrý a tak čistý, že může být přijat a vstoupit mezi následovníky Mistra všech Mistrů, Krista. A v tomto pocitu studu se upamatoval na Kristova slova: „Proč mi říkáš dobrý? Nikdo není dobrý, jedině Bůh.“ (Mk 10,18 a L 18,19). Nyní věděl, jak velmi je ještě nedokonalý a kolik toho ještě musí přijmout do svého úsilí o dobro, kolik mu toho ještě chybí, aby byl dobrý.

A pak se ho zmocnil druhý pocit, pocit *strachu*. Myslel si, že už ho dávno překonal. Byl to také jiný pocit strachu, než jaký poznal dříve. Byl to pocit vlastní malosti a slabosti člověka, který se ho zmocnil ve vztahu k vznešené božské bytosti, když si v duši oživil druhý Kristův výrok: „Buďte dokonalí, jako je dokonalý váš nebeský Otec.“ (Mt 5,48). Tato i ta první slova mají žít v duši každého esoterika.

Esoterik nemá žít podle jedné, nýbrž podle dvou zásad. Zaprvé má ve své duši roznítil plnou oddanost božství. Tím se rozvíjí vědomí, že ne to, co člověk dělá, je dobré, ale že musí neustále usilovat o to, aby byl dokonalejší. Máme se soustřeďovat na to v duši, co se rodí. V rodícím se žije Bůh. Pokud jsme došli tak daleko, že jednáme dobře a ušlechtilé, pak je to Bůh v nás, kdo je dobrý. Bůh, který nás nechává jednat dobře a ušlechtilé, je náš samotný praobraz, který nás stvořil. Musíme se stát úplným obrazem tohoto praobrazu.

Ve všem, co děláme, spočívá, třebaže sebevíc skrytý, sobecký motiv. Musíme pochopit, že vůbec nemůžeme být nesobečtí. Je to světová karma, která nás nechává jednat egoisticky. Světová karma je ovšem Bůh. Vše, co je Bůh a co koná jako dobro, je lepší, než bychom to mohli udělat my sami. A esoterik si má říci: Konám-li něco, co jsem učinil svou povinností, konám-li to podle svých nejlepších sil, konám-li to tak, jak to cítím v sobě samém, a konám-li to tak, že si řeknu: to, co koná, je ve mně působící božství a já jsem jeho nástrojem - pak se esoterik vyvíjí podle druhé zásady: v jeho úsilí o zdokonalení se mu zjevuje vyšší Já.

Jsou tři zjevení vyššího Já: zaprvé skrze sen, zadruhé skrze tušení a zatřetí skrze meditaci. Jestliže esoterik dlouho žil ve svých meditacích, jestliže se znovu a znovu snažil žít ve svých myšlenkách, slovech a činech podle právě zmíněné první zásady, jestliže znovu a znovu usiloval o to, aby byl dobrý - pak nastane chvíle, kdy pochopí: Kdybych všechnu radost, všechno utrpení, které jsem v sobě dosud pociťoval, přemístil mimo sebe, pak by to bylo, jako kdyby mě to obklopovalo zvenčí jako duchovně-duševní atmosféra; nežil bych už v tom, co jsem takto dostal ven ze sebe, vlny bolesti a radosti už by se mě nedotýkaly. - Pak se žák musí naučit pevně stát ve středu svého bytí, když cele žije v síle mantry: Ex Deo nascimur. Tak žák

včleňuje svému lidství vyšší Já, druhý princip [princip Já], který není v nás a který si v sobě nemůžeme jen tak vymyslet, ale lze ho dosáhnout jen takovýmto vyrůstáním nad sebe sama.

Cvičeními v sobě sami podněcujeme sílu, která v nás jinak působí spíše jako síla vzpomínání a znovu probouzí představy, pocity a vjemy, jež byly dříve podníceny věcmi a událostmi vnějšího světa. Tuto sílu žák poznává jako samotnou sílu; učí se ji vést nahoru do mozku, aby nakonec vyrůstal vstříc vyššímu Já, které se vznáší nad námi.

V této nově získané síle nyní žák žije. Všechno vnější, ať už je to utrpení, ať už je to radost, teď vnímá jako něco, co je mimo tento jeho střed. Všem vnějším vlivům vzdoruje pevně v sobě uzavřený; cítí se volný sám v sobě a volný také vůči všemu vnějšímu.

A žák pocítí ještě něco jiného: Dříve se naučil ponaučení o karmě. Nyní ví, že je vystaven nutnosti účinků karmy. V této nově získané síle prožívá vyšší Já, které ho narozením postavilo do bytí, a poznává, že to, co se ve vnějším světě projevuje v jeho osudu, musí nastat působící nutností karmických sil. To mu dává jistou radostnost ve vztahu k bolestem a strádáním. Tomu všemu čelí s klidnou vyrovnaností.

Jestliže žák ve svém vývoji dospěl až sem, dostává se ke kon-templaci a tím ke „consommatio“ vyššího Já. A tehdy jsou mu včleněny duchovní oči a uši a začnou fungovat, pokud se nadále trpělivě, vytrvale a soustředěně oddává cvičením. Učí se zřít svět světla duchovních bytostí a duchovní vůli, která k němu zaznívá z harmonie sfér, slyšitelná pro jeho probuzený duchovní sluch. A ví: není to jeho fyzický organismus, co mu umožňuje tyto zážitky v duchovním světě. V prožívání pentagramu se cítí být součástí velkého celku éterného, duchovního světa. Celý tento obrazec, tento okultní znak probouzí duši a osvobozuje ducha. Znovu a znovu by si ho měl žák promítat před svůj duševní zrak; ve své duši pak prožije neustálé vzcházení nových sil.

Viděli jsme, že Parsifal, stojící v osamění před Titulem, měl zážitky, které jsou vyjádřeny tímto okultním znakem. Je v něm vyjádřena celá křesťanská moudrost, celé křesťanské mystérium, které se pojí ke svátému Grálu. Mystérijní moudrost předkřesťanské doby je jako skleníková rostlina, která se vyjevila jen několika zralým lidem; co přijímalo ostatní lidstvo, byla věrouka různých náboženství. Avšak moudrost Grálu, křesťanská moudrost, je mystérium, které je jako poznání zjevováno všem, jako pouhá věrouka nikomu. Všichni žáci západní esoteriky jsou Parsifalové.

Parsifalovým synem je Lohengrin. Je to osobnost, která se v tělesnosti plně neprojeví. Labuť je výrazem vyšší individuality, která ho překrývá svou září. Lohengrin se spojuje s Elsou, tedy s lidskou duší. Ta se ho neptá „odkud“, nedumá o jeho povaze, akceptuje ho a s vděčností a pokorou přijímá jeho dary - tak dlouho, dokud se, popichovaná zlými pomluvami, že on není urozeného původu, na tento původ nezeptá. Tu se od ní musí Lohengrin odvrátit a ztratí se do duchovního světa.

Vděčnost má být tím, co v sobě žák nese jako hlavní cit a co chová vůči darům, kterých se mu v této inkarnaci dostává z vyšších světů. Žák nemá bádát a pátrat a hloubat o těchto darech obvyklým pozemským rozumem. Neboť tím vyšší Já odvrací od své duše. V Elsině osudu před námi spočívá hluboké varování. Do svatyně své meditace a koncentrace nemáme vpouštět žádné vnější myšlenky, žádné pocity a dojmy vnějšího světa; jinak nebude podnícen

zdroj oné síly, skrze něž dosahujeme vyrůstání svých lidských sil k vyššímu Já, jinak nemůžeme najít vyšší Já, vyšší Já bude před námi unikat. V kontemplaci, uzavření před vnějšími dojmy, sami v nejhlubším tichu a pohroužení, klidně spočívající v nejhlubší samotě, máme pozorovat zasahování duchovního světa a jeho působení do nás, tiše a cudně ho v sobě máme nechat působit, abychom tak víc a víc sami poznávali pravdu, abychom se víc a víc stávali nástrojem činů duchovních bytostí.

GA 266/1

Nákres ze zápisu B

síla Otce, která se vlévá
do Parsifalovy bytosti

